
Legeforeningen må gjøre mer for Gaza

DEBATT

AMANDA HYLLAND SPJELDNÆS

amanda.spjeldnas@medisin.uio.no

Amanda Hylland Spjeldnæs er medisin- og forskerlinjestudent ved Avdeling for samfunnsmedisin og global helse, Universitetet i Oslo. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir følgende interessekonflikter: Hun er leder for Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom (ikke-betalt verv) og medlem i Palestinakomiteen.

EMMA JOANNA LENGLE

Emma Joanna Lengle er lege og stipendiat ved Avdeling for samfunnsmedisin og global helse, Universitetet i Oslo. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir følgende interessekonflikt: Hun er medlem i Palestinakomiteen (ubetalt).

DAVINA KAUR PATEL

Davina Kaur Patel er lege og stipendiat ved Avdeling for samfunnsmedisin og global helse, Universitetet i Oslo. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Legeforeningen må tørre å anvende sine egne etiske retningslinjer også når det gjelder situasjonen i Gaza.

Det foregår en debatt i Tidsskriftet om hvor langt Legeforeningen skal gå for å støtte Gaza. To debattinnlegg har argumentert for at Legeforeningen viser mer støtte til Palestina enn til Israel, og at dette bør ta slutt ([1, 2](#)). Senest 11. april 2024 skrev May-Brit Lund at «det forventes at foreningen ikke tar politisk side» ([1](#)). President i Legeforeningen, Anne-Karin Rime, har uttalt at de ikke har tatt politisk ståsted eller valgt side, men at Legeforeningen støtter medisinsk nøytralitet og umiddelbar våpenhvile ([3, 4](#)). Vi er ikke enige verken med Lund eller Rime. Vi mener at Legeforeningen bør være tydeligere i sin støtte til det palestinske folk.

Folkemordet må stanses

Lund etterlyser en kontekst for hvorfor Israel bomber sykehus i Gaza og peker til Hamas' angrep 7. oktober 2023. Konteksten er 57 år med israelsk okkupasjon av Gaza og Vestbredden (5), og 16 år med blokade av Gaza (6). På samme måte som Hamas' angrep ikke kan forsvares av denne historikken, kan heller ikke mord på over 34 000 mennesker i Gaza, hvorav nesten halvparten er barn, forsvares av angrepet 7. oktober 2023. Den internasjonale domstolen (ICJ) har anerkjent det pågående angrepet mot palestinere som plausibelt folkemord (7), og FN-eksperter har vurdert det som folkemord (8). Vi må se fremover på hvilke tiltak som kan bidra til å stoppe tragedien som utspiller seg.

«Legeforeningen kan ikke hevde at de jobber for medisinsk nøytralitet uten å være tydelige på at det er palestinske pasienter, helsearbeidere og helsetjenester som er under angrep»

Hva er medisinsk nøytralitet?

Legeforeningen gjentar at de støtter medisinsk nøytralitet og ikke ønsker å ta side. Men hvordan kan Legeforeningen være forkjempere for medisinsk nøytralitet uten å støtte de som angripes og undertrykkes? Å støtte prinsippet medisinsk nøytralitet i dagens situasjon mellom Israel og Palestina, betyr i praksis å vise støtte til palestinske helsearbeidere, pasienter og sivile. For det er palestinere som bombes massivt, det er palestinere som ikke får helsehjelp, og det er palestinske helsearbeidere som blir drept. Legeforeningen kan ikke hevde at de jobber for medisinsk nøytralitet uten å være tydelige på at det er palestinske pasienter, helsearbeidere og helsetjenester som er under angrep.

Etiske retningslinjer må benyttes

Dersom vi bruker Legeforeningens egne etiske retningslinjer, blir det enda tydeligere at Legeforeningen bør vise klar og tydelig støtte til det palestinske folk. Vi siterer fra første paragraf i Legeforeningens etiske retningslinjer, slik vi også gjorde i oktober 2023 (9), der det står at «[L]egen skal bygge sin gjerning på respekt for grunnleggende menneskerettigheter, og på sannhet og rettferdighet i forholdet til pasient og samfunn». Angrepene i Gaza er enormt urettferdige og brudd på menneskerettighetene. Legeforeningen må tørre å anvende sine egne etiske retningslinjer på situasjonen i Gaza.

Forslag til tiltak

Vi har flere forslag til hvordan Legeforeningen kan gjøre mer for Gaza og det palestinske folk. For det første bør Legeforeningen være en tydeligere stemme ved markeringer. De bør stille seg bak flere markeringer (som #notatarget), ta initiativ til markeringer og holde appeller.

Legeforeningen bør mene at Israels okkupasjon av Palestina og blokaden av Gaza må ta slutt. Dette handler om at menneskerettigheter og folkerett må respekteres, og opphevelse av blokaden og okkupasjonen, i tillegg til våpenhvile, er nødvendig for at palestinere skal ha tilgang til trygge helsetjenester. Å mene dette er i tråd med forpliktelsene i paragraf 1 av Legeforeningens etiske retningslinjer.

Legeforeningen bør dessuten inngå samarbeid med palestinske fagforeninger, slik LO har et langvarig samarbeid med den palestinske fagbevegelsen.

I tillegg bør Legeforeningen jobbe for at palestinske medisinstudenter får fullført sine medisinstudier, og at medisinsk infrastruktur, medisinsk utdanning og medisinsk forskningskapasitet for palestinere gjenoppbygges. Legeforeningen bør også legge mer press på den norske regjeringen og de internasjonale medisinske foraene de deltar i, om at Israel må stoppe angrepene på helsepersonell og sivile.

Den katastrofale situasjonen i Gaza setter Legeforeningen på prøve; kommer foreningen i praksis til å stå opp for medisinsk nøytralitet, menneskerettigheter og rettferdighet, eller blir det kun med fine ord?

REFERENCES

1. Lund MB. Legeforeningens ensidige fordømmelse av Israel – et valg av politisk side. Tidsskr Nor Legeforen 2024; 144. doi: 10.4045/tidsskr.24.0194. [CrossRef]
2. Ødegaard CS, Samersaw-Lund MB, Fric R et al. Etisk ryggrad i møte med politisk konflikt. Tidsskr Nor Legeforen 2024; 144. doi: 10.4045/tidsskr.24.0034. [PubMed][CrossRef]
3. Rime AK. Etisk ryggrad og forsvar for medisinsk nøytralitet. Tidsskr Nor Legeforen 2024; 144. doi: 10.4045/tidsskr.24.0052. [PubMed][CrossRef]
4. Den norske legeforening. Fordømmer angrep på al-Shifa-sykehus i Gaza. <https://www.legeforeningen.no/nyheter/2024/fordommer-angrep-pa-al-shifa-sykehuset-i-gaza/> Lest 28.04.2024.
5. Human Rights Watch. World Court to Review 57-Year Israeli Occupation. <https://www.hrw.org/news/2024/02/16/world-court-review-57-year-israeli-occupation> Lest 6.5.2024.

6. Human Rights Council. Gaza: UN experts call on international community to prevent genocide against the Palestinian people.

<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/11/gaza-un-experts-call-international-community-prevent-genocide-against> Lest 6.5.2024.

7. International Court of Justice. Order of 26 January 2024. <https://www.icj-cij.org/node/203447> Lest 6.5.2024.

8. Albanese F. Anatomy of a A Genocide - Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967.

<https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/sessions-regular/session55/advance-versions/a-hrc-55-73-auv.pdf> Lest 6.5.2024.

9. Spjeldnæs AH, Patel DK, Lichtwarck HO et al. Legeoppnop for sivilbefolkningen på Gaza. Tidsskr Nor Legeforen 2023; 143. doi: 10.4045/tidsskr.23.0713. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 16. mai 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.0243

Mottatt 29.4.2024, godkjent 6.5.2024.

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.